

О. С. Куртинець,
аспірант кафедри публічного управління та адміністрування,
Університет Григорія Сковороди в Переяславі
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-9482-199X>

DOI: 10.32702/2306-6814.2023.7.141

ПРОБЛЕМИ ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ КАДРІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

О. Kurtynets,
Postgraduate student of the Department of Public Management
and Administration, Hryhoriy Skovoroda University in Pereyaslav

PROBLEMS OF PROFESSIONALIZATION OF PERSONNEL OF THE ARMED FORCES OF UKRAINE IN WARTIME CONDITIONS

У статті дослідженні основні проблеми професіоналізації кадрів Збройних Сил України в умовах воєнного часу. З'ясовано, що професіоналізація військовослужбовців є основою обороноздатності нашої країни, формує та забезпечує національну безпеку, є основою воєнної безпеки України. Обґрунтовано, що військовий професіоналізм — це інтегративна якість військовослужбовців, що представляє сукупність професійно значущих якостей, здатність і готовність вирішувати професійні проблеми та завдання, що виникають у реальних ситуаціях військової діяльності, з використанням знань, навичок, умінь, професійного та життєвого досвіду, цінностей та культури. Автором систематизовані наукові підходи до проблем професіоналізації кадрів Збройних Сил України. Виділено наступні проблеми: по-перше, потрібно законодавчо врегулювати стратегію професіоналізації кадрів Збройних Сил України в умовах воєнного часу, де визначити основні етапи відбору до військових навчальних закладів, відбору після проходження навчання, щодо адаптації, мотивації, формування резерву, підвищення кваліфікації військовослужбовців; по-друге, потрібно удосконалити систему військової освіти, у тому числі передбачити багатоступеневу систему підготовку, де передбачити: отримання важливих навичок ведення бою, імітаційних проходжень бойових завдань тощо, врахувати стандарти підготовки військовослужбовців країн НАТО, формування інноваційних навичок з метою вміння керувати безпілотниками та іншими інноваційними засобами зброї; по-третє, потребує формування дієвої системи мотивації військовослужбовців, крім того слід передбачити соціальний захист військовослужбовців, забезпечення житлом та можливістю отримати безкоштовно освіти; по-четверте, потребує формування позитивна самооцінка військовослужбовців, адже самооцінка виступає однією з внутрішніх підстав професійного становлення; по-п'яте, необ'єктивне оцінювання результатів службової

діяльності військовослужбовців, відсутність ротації, низька ефективність системи підвищення кваліфікації, відсутність ефективних механізмів адаптації військовослужбовців; по-шосте, потребує розробка механізмів діагностики професійності кадрів Збройних Сил України; по-сьоме, потребує створення умов для активного залучення жінок до військової служби.

The article examines the main problems of professionalization of the personnel of the Armed Forces of Ukraine in wartime conditions. The author found out that the professionalization of military personnel is the basis of the defense capability of our country, forms and ensures national security, is the basis of Ukraine's military security. The article substantiates that military professionalism is an integrative quality of military personnel, which represents a set of professionally significant qualities, the ability and readiness to solve professional problems and tasks that arise in real situations of military activity, using knowledge, skills, abilities, professional and life experience, values and culture. The author systematized scientific approaches to the problems of professionalization of personnel of the Armed Forces of Ukraine. The study identified the following problems: firstly, it is necessary to legislate the strategy of professionalization of the Armed Forces of Ukraine in wartime conditions, where to determine the main stages of selection to military educational institutions, selection after completion of training, in terms of adaptation, motivation, formation of the reserve, improvement of the qualifications of military personnel; secondly, it is necessary to improve the system of military education, including providing for a multi-stage system of training, which provides for: obtaining important skills of fighting, simulating combat missions, etc., taking into account the standards of training of military personnel of NATO countries, the formation of innovative skills with the aim of being able to control drones and other innovative weapons; thirdly, it is necessary to form an effective system of motivation of military personnel, in addition, it is necessary to provide for social protection of military personnel, provision of housing and the opportunity to receive free education; fourthly, positive self-esteem of servicemen needs to be formed, because self-esteem is one of the internal bases of professional formation; fifth, biased evaluation of the results of service activities of servicemen, lack of rotation, low efficiency of the system of professional development, lack of effective adaptation mechanisms of servicemen; sixthly, the development of mechanisms for diagnosing the professionalism of the personnel of the Armed Forces of Ukraine is necessary; seventh, it is necessary to create conditions for the active involvement of women in military service.

Ключові слова: кадри, кадрова політика, професіоналізація, військова освіта, професіоналізація кадрів Збройних Сил України, мотивація, адаптація оцінювання персоналу.

Key words: personnel, personnel policy, professionalization, military education, professionalization of personnel of the Armed Forces of Ukraine, motivation, adaptation of personnel evaluation.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Поняття "професіоналізація" є об'єктом вивчення різних наук: медицини, економіки, психології, соціології,

політології, публічного управління, правознавства та ін. Розглянуте поняття включає високий рівень професійної праці, зростання вимог до якості, воно також пов'язане з ускладненням професійної соціальної структури, отже, з диференціацією людей за спеціалізацією у різні соціальні групи.

Професіоналізм особистості стає основним критерієм соціальної стратифікації, фактором соціальної мобільності та соціокультурної динаміки.

Професіоналізація Збройних Сил України продиктована повномасштабним вторгненням росії на територію України, сучасною глобальною ситуацією, світовими викликами та небезпеками, необхідністю забезпечення обороноздатності держави. В епоху глобалізації, нових форм ведення воєн підвищуються вимоги до професійної діяльності військовослужбовців, оскільки колишні засоби забезпечення безпеки людей стають неадекватними. Тому на сьогодні актуалізується питання аналізу та класифікації сучасних проблем професіоналізації кадрів Збройних Сил України в умовах воєнного часу.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблеми професіоналізації кадрів Збройних Сил України, питання модернізації військової освіти, аналіз сучасних тенденцій оновлення кадрової політики у сфері Збройних Сил України, запровадження інноваційних форм підготовки військовослужбовців, оновлення матеріально-технічної бази військових навчальних закладів, питання гендерної політики у системі безпеки та оборони аналізують багато вчених, у тому числі: О. Банчук-Петросова, В. Біліченко, О. Басараб, А. Боднар, А. Ващенко, В. Ветров, Д. Вітер, О. Гаврилов, Ю. Добровольський, О. Заболотний, О. Захаров, С. Капелюшний, В. Клименко, О. Коваль, В. Панов, І. Половкін, О. Семененко, Г. Тіхонов, О. Тогочинський та ін. Разом з тим, відсутні системні дослідження сучасних проблем професіоналізації кадрів Збройних Сил України в умовах воєнного часу.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є систематизація проблем професіоналізації кадрів Збройних Сил України в умовах воєнного часу.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

З метою формування ефективних шляхів професіоналізації кадрів Збройних Сил України проаналізуємо основні наукові підходи до виокремлення проблем професіоналізації військовослужбовців.

Так, на думку О. Заболотного, А. Зельницького та В. Оліферук, проблема якості підготовки офіцерських кадрів набула особливої актуальності упродовж останніх кількох років. Її загострення було зумовлене низкою чинників. Особливо щодо рівня готовності офіцерів до ведення бойових дій в зоні антитерористичної операції (АТО), який виявився недостатнім і значною мірою невідповідним потребам ЗСУ. Це, здебільшого, виявилось на початковому етапі АТО, в якому віддзеркалилися певні прорахунки щодо розвитку оборонної сфери держави, Збройних Сил України, а також системи військової освіти. Водночас і на сьогодні залишається актуальною потреба у комплексному та оперативному розв'язанні накопичених роками проблем. Це повною мірою стосується ефективності функціонування СВО,

що потребує проведення подальших теоретичних досліджень у сфері військової освіти, удосконалення її нормативно-правової бази, а головне — розроблення і впровадження в педагогічну практику ВВНЗ політики забезпечення і гарантування якості підготовки військових фахівців [1].

Професіоналізм військовослужбовця — це акмеологічна інтегральна професійно-особистісна характеристика, що визначає просування військовослужбовця до професійної вершини у військовій кар'єрі, що формується у процесі його військово-професійної діяльності за умов військового соціуму. Результат цього просування — цілісний розвиток особистості військовослужбовця, воїна-професіонала, що постійно самовдосконалюється у своїй військово-професійній діяльності, та високоефективно творчо проявляється в будь-яких умовах та ситуаціях. Водночас, військові професіонали — це люди, які займаються військовою справою як основним видом діяльності та отримали спеціальну підготовку.

Військовий професіоналізм — це інтегративна якість військовослужбовців, що представляє сукупність професійно значущих якостей, здатність і готовність вирішувати професійні проблеми та завдання, що виникають у реальних ситуаціях військової діяльності, з використанням знань, навичок, умінь, професійного та життєвого досвіду, цінностей та культури.

Однією з проблем професіоналізації кадрів Збройних Сил України — це удосконалення механізмів формування кадрового потенціалу. В умовах повномасштабного вторгнення росії на територію України, першочергове значення є забезпечення військової безпеки та формування дієвого кадрового складу Збройних Сил України. На етапі формування боєздатних Збройних Сил найважливішу роль у забезпеченні національної безпеки держави грає людина. Адже саме людина забезпечує безпеку своєї держави, сім'ї та власну безпеку, використовуючи при цьому засоби захисту та нападу, зброю та військову техніку, матеріальнотехнічні засоби від зовнішніх загроз, а це визначається її підготовленістю, морально-психологічним станом, авторитетним керівництвом, умілим управлінням. Протягом усього його життя відбувається процес формування та розвитку особи за рахунок взаємодії та вибудовування відносин у суспільстві. Тому система формування кадрового потенціалу Збройних Сил України є складною та потребує системного аналізу. На сьогодні актуалізується проблема формування концептуальних підходів до формування та розвитку Збройних Сил України з урахуванням глобалізаційних викликів та загроз, а також збройної агресії росії [2].

І. Плохута звертає увагу на модернізацію військової освіти та зазначає, що сучасна система військової освіти має орієнтуватись на конкретні потреби і завдання функціональної сфери, забезпечувати постійне підвищення рівня професійної підготовки та кваліфікації офіцерів і військових фахівців ЗС України, інших складових сил безпеки і оборони, що вимагає застосування нових підходів до фор-

мування змісту професійної військової освіти з метою забезпечення досягнення високого рівня операційної сумісності, міжвідомчої взаємодії та координації під час планування і проведення спільних операцій на рівні об'єднаних штабів тощо за стандартами та процедурами НАТО. Принцип професійного розвитку визначає загальну тенденцію професіоналізації військової освіти. Професіоналізація військової освіти здійснюється на основі вдосконалення процесу професійної підготовки військових фахівців й залишається невід'ємною складовою системи військової освіти України, яка потребує суттєвого вдосконалення з урахуванням змін в оперативному середовищі, загальних тенденцій розвитку системи національної та міжнародної безпеки, змін принципів та методів ведення збройної боротьби, нових вимог до якості професійної підготовки офіцерів та військових фахівців відповідно до стандартів країн-членів НАТО. Система військової освіти має орієнтуватись на конкретні потреби і завдання функціональної сфери, постійного підвищення рівня професійної підготовки та кваліфікації офіцерів для забезпечення служби на посадах у військах та органах військового управління [3].

Процеси реформування Збройних Сил України, зокрема їх професіоналізація і створення військового резерву, безпосередньо впливають на необхідність формування новітньої парадигми функціонування й розвитку вітчизняної системи вищої військової освіти, яка має відповідати сучасним потребам українського війська та базуватися на міжнародних стандартах якості підготовки військовослужбовців. Основними векторами послідовного вдосконалення вищої військової освіти є: практична спрямованість навчання та забезпечення майбутніх офіцерів не тільки військовою, а також цивільною професією; впровадження в освітній процес передових методик підготовки збройних сил держав-членів НАТО, технологій дистанційного навчання; оновлення матеріально-технічної бази вищих військових навчальних закладів; внесення змін до чинної нормативно-правової бази в частині інноваційної підготовки військових фахівців та ін. [4, с. 69].

Сьогодні військова освіта функціонує в умовах війни з РФ та євроатлантичного вектору розвитку системи воєнної безпеки. Системні зміни, з одного боку мають задовольнити потреби у підготовці військових кадрів для всіх складових сектору безпеки і оборони для виконання завдань оборони держави, з іншого — бути перенацілені на нові норми, принципи та стандарти, прийняті у державах-членах НАТО. Впровадження змін та розвиток системи відбуватиметься насамперед через нормативно-правове регулювання змін, управління змінами системи, змінами у підготовці кадрів, фінансово-економічного забезпечення, мотивації громадян до проходження військової служби тощо. Все це є механізмами, за якими з боку держави здійснюватиметься управління системою військової освіти для її розвитку [5].

Таким чином, на сьогодні головною проблемою професіоналізації кадрів Збройних Сил України є оновлення та модернізації військової освіти з ура-

хуванням передового досвіду країн НАТО, формування дієвих засобів навчання військовослужбовців та їх мотивації на засвоєння важливих навичок та знань, спрямованість цієї освіти на практико-орієнтовані знання та формування важливих навичок.

Існує проблема мотивації військовослужбовців до професіоналізації кадрів Збройних Сил України. Тенденції, що намітились у ході розвитку мотивації у військовослужбовців до оволодіння професіоналізмом, наступні:

1. Удосконалення системи суспільних відносин (політичних, економічних, соціальних), що передбачає вдосконалення діяльності держави як системи соціальних інститутів щодо максимального професійно-особистісного зростання особистості військовослужбовця та задоволенню його потреб.

2. Удосконалення соціального військового середовища існування особистості, з тим щоб військовослужбовець як особистість міг освоювати все багатство соціальної дійсності та на цій основі формувати широкий спектр суспільно орієнтованих потреб, інтересів, цілей, ціннісних орієнтацій. Це відбувається через удосконалення соціально-педагогічної інфраструктури як складової частини соціального військового середовища військової частини; теоретичну та методичну підготовку командирів та начальників військових підрозділів та військових частин у питаннях мотивації військовослужбовців до формування професіоналізму; вдосконалення процесу бойової підготовки та професійної діяльності військовослужбовців.

3. Позитивна зміна особистісного виміру, стилю життя військовослужбовців відбувається через удосконалення стимулювання професійного зростання; створення умов для професійного самовдосконалення військовослужбовців.

Ще однією важливою проблемою професіоналізації — це проблема самооцінки кадрів Збройних Сил України. На даний час у професії військовослужбовця особливого значення набуває психологічна готовність до виконання військових завдань. Одним із суттєвих факторів забезпечення ефективності діяльності є самооцінка. Факт впливу особистості на професійну успішність підкреслювався дослідниками неодноразово. Самооцінка є центральною ланкою довільної саморегуляції, визначає напрямки та рівень активності людини, її ставлення до світу, до людей, до самого себе; виступає як важлива детермінанта всіх форм і видів діяльності та соціальної поведінки людини. Відбиваючи ступінь задоволеності чи незадоволеності собою, рівень самоповаги, самооцінка створює основу для сприйняття власного успіху чи неуспіху, досягнення цілей певного рівня, тобто рівня домагань особи. Люди з адекватною чи високою самооцінкою налаштовані оптимістичніше, ніж ті, хто має самооцінку занижена; вони успішно вирішують завдання, що постають перед ними, тому що відчувають впевненість у власних силах. Такі люди менш схильні до стресу і тривожності, доброзичливо сприймають навколишній світ і самого себе. Особливого значення це набуває у професії військовослужбовця.

Самооцінка виступає однією з внутрішніх підстав професійного становлення. Вона входить до комплексу самореалізації. Остання, у свою чергу, пов'язана з використанням власних ресурсів для одержання результатів, що відповідають об'єктивним показникам. Однак, професійна самореалізація, виступаючи процесом цілеспрямованої активності щодо реалізації своїх можливостей у конкретній професії, повинна супроводжуватися почуттям задоволеності, виконання смислів особистості, викликати позитивні емоції [6]. Не отримуючи цієї задоволеності, професіонал прагне змінити свою діяльність у напрямі зняття цієї суперечності (робить кар'єру, змінює профіль роботи, удосконалює свою кваліфікацію). Таким чином, відбувається професійний розвиток. Отже, поєднання самооцінки, внутрішньої незадоволеності та високої об'єктивної оцінки результатів діяльності може бути базовим протиріччям, що зумовлює професійний розвиток, у тому числі кадрів Збройних Сил України.

На сьогодні можна констатувати, що є недостатньо відповідальний підхід до роботи з персоналом, який виражається в необ'єктивному оцінюванні результатів службової діяльності військовослужбовців, відсутності ротатії, низькій ефективності підвищення кваліфікації. Розв'язання зазначених завдань можливе шляхом посилення контролю за діяльністю кадрових служб, які: безпосередньо взаємодіють з військовими. Також вдосконалення потребують система підготовки військовослужбовців, освітній процес у військових освітніх закладах та система підвищення кваліфікації. Важливим є впровадження інструменту індивідуальних кар'єрних планів для службовців ЗСУ, які б містили підсистеми профорієнтації, оцінювання та самооцінювання, визначення професійних навичок та вмінь, планування підготовки/перепідготовки/підвищення кваліфікації та прогнозування подальшого кар'єрного розвитку. Покращення системи управління персоналом сприятиме підвищенню якості комплектування Збройних сил України завдяки впровадженню механізмів дієвого управління кар'єрою службовців ЗСУ, прозорості системи добору, подальшої реалізації автоматизованих систем обліку й управління військовим персоналом [7].

Наступною важливою проблемою професіоналізації кадрів Збройних Сил України є адаптація військовослужбовців. У процесі адаптації індивідуальність військовослужбовця виявляється у його здатності до розкриття свого творчого потенціалу та продуктивного пристосування до військового середовища. Індивід проявляється як самотворчий, трансцендуючий, відкритий до різних можливостей, що знаходиться в постійному русі та самоосвіті, самовихованні та самобудуванні, продуктивно самореалізується у повсякденному житті та військовій праці. У процесі адаптації відбувається гармонізація всіх особистісних, індивідуальних та суб'єктно-діяльних характеристик військовослужбовця, що забезпечують його цілісну самотність у військовому середовищі та є глибинними змінами його індивідуальності.

Досягнення високого рівня адаптованості військовослужбовця як індивідуальності характеризується:

1. Особливим стилем військової служби;
2. Універсальністю;
3. Високою організованістю;
4. Повнотою та продуктивністю залучення творчого потенціалу.

Крім того, на сьогодні потребує розробки механізмів діагностики професійності кадрів Збройних Сил України, зокрема оцінювання, проходження бойових завдань в межах імітаційних ігор, визначення морально-психологічних характеристик особистості, визначення додаткових талантів та вроджених якостей особистості, визначення стресостійкості та можливостей працювати в умовах надзвичайних ситуацій, а також можливостей оптимізувати свої сили в умовах бою тощо.

Однією з проблем професіоналізації кадрів Збройних Сил України є залучення жінок до військової служби, серед зазначених проблем слід виокремити:

— проблема зростаючої потреби самореалізації жінок у військово-професійному середовищі та наявності кадрового ресурсу, що визначає статичність військово-професійної сегрегації, заснованої на стереотипних уявленнях про статеву-рольову взаємодію у військовому соціумі;

— проблема залучення жінок на види військової діяльності, що забезпечують бойову готовність;

— проблема дискримінації у сфері здобуття вищої військової освіти жінок за статевою ознакою;

— проблема поєднання військової діяльності жінок з реалізацією репродуктивної та сімейно-побутової функції;

— проблема деструктивних факторів професіоналізації жінок, заснованих на гендерних проблемах міжособистісного етико-статевого спілкування.

Таким чином, удосконалення та практичне застосування критеріїв якості професіоналізації, їх використання у діяльності військової організації мають стати найважливішим інструментом підвищення ефективності системи воєнної безпеки. Мета такої політики полягає у забезпеченні обороноздатності країни, формування системи національної безпеки України.

Специфіка управління професіоналізацією кадрів Збройних Сил України в процесі реформування системи безпеки та оборони України знаходиться в залежності від ролі органів військового управління, змісту стратегії національної безпеки України. Особливості професіоналізації військовослужбовців, основні перспективи їхнього професійного розвитку залежать від якості перетворень системи військової освіти, оснащення військ сучасним озброєнням та військовою технікою, пріоритетів військового бюджету та рівня військово-цивільних відносин.

Трансформація військово-цивільних відносин у напрямі вдосконалення взаємодії Збройних Сил України, громадянського суспільства та демократичної правової держави залежить від якості професіоналізації армії, громадського та політичного контролю над нею.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

У статті здійснено систематизація наукових підходів до проблем професіоналізації кадрів Збройних Сил України в умовах воєнного часу. Виокремлені наступні проблеми: по-перше, потрібно законодавчо врегулювати стратегію професіоналізації кадрів Збройних Сил України в умовах воєнного часу, де визначити основні етапи відбору до військових навчальних закладів, відбору після проходження навчання, щодо адаптації, мотивації, формування резерву, підвищення кваліфікації військовослужбовців; по-друге, потрібно удосконалити систему військової освіти, у тому числі передбачити багатоступеневу систему підготовку, де передбачити: отримання важливих навичок ведення бою, імітаційних проходжень бойових завдань тощо, врахувати стандарти підготовки військовослужбовців країн НАТО, формування інноваційних навичок з метою вміння керувати безпілотниками та іншими інноваційними засобами зброї; по-третє, потребує формування дієвої системи мотивації військовослужбовців, крім того слід передбачити соціальний захист військовослужбовців, забезпечення житлом та можливістю отримати безкоштовно освіти; по-четверте, потребує формування позитивна самооцінка військовослужбовців, адже самооцінка виступає однією з внутрішніх підстав професійного становлення; по-п'яте, необ'єктивне оцінювання результатів службової діяльності військовослужбовців, відсутність ротації, низька ефективність системи підвищення кваліфікації, відсутність ефективних механізмів адаптації військовослужбовців; по-шосте, потребує розробка механізмів діагностики професійності кадрів Збройних Сил України; по-сьоме, потребує створення умов для активного залучення жінок до військової служби.

Література:

1. Заболотний О. А., Зельницький А. М., Оліферук В. М. Формування кадрового потенціалу Збройних Сил України в системі вищої військової освіти: теоретичні аспекти. Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняховського. 2017. № 3 (61). URL: <http://znp-cvds.nuou.org.ua/article/download/163546/162476/357483>.
2. Біличенко В. М. Обґрунтування теоретичної моделі механізмів формування кадрового потенціалу Збройних Сил України в системі публічного управління. Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права. 2022. № 3. С. 223—230. DOI <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2022.3.38>. URL: <https://chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/article/view/245>
3. Плохута І. Розвиток системи професійної військової освіти за стандартами НАТО. Військова освіта 2021. 1 (43). URL: <http://znp-vo.nuou.org.ua/article/view/236655/235888>
4. Гикало Ю.В. Імплементация національного досвіду практичної спрямованості вищої військової освіти в Збройних Силах України. Public Administration and Local Government. 2020. Issue 3 (46). С. 69—75.
5. Сальнікова О. Ф., Артамощенко В. С. Теоретичні аспекти державного управління системою військової освіти. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 12. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/12_2021/13.pdf.
6. Subbotina L. Study motivation during the job learning (Учебная мотивация при освоении профессии). Japanese Educational and Scientific Review. 2015, № 1. (9) (January-June). Volume XI. "Tokyo University Press", 2015. С. 403—407.
7. Майстренко К. М. Особливості удосконалення державної кадрової політики Збройних Сил України на сучасному етапі розвитку держави. Актуальні питання у сучасній науці 2022. № 3 (3). URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/download/2852/2865>

References:

1. Zabolotnyi, O. A. and Zelnytskyi, A. M. and Oliferuk, V. M. (2017), "Formation of the personnel potential of the Armed Forces of Ukraine in the system of higher military education: theoretical aspects", Zbirnyk naukovykh prats Tsentru voienno-stratehichnykh doslidzhen Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy imeni Ivana Cherniakhovskoho, vol. 3 (61), available at: <http://znp-cvds.nuou.org.ua/article/download/163546/162476/357483> (Accessed 5 Mar. 2023).
2. Bilichenko, V. M. (2022), "Justification of the theoretical model of the mechanisms of formation of personnel potential of the Armed Forces of Ukraine in the system of public administration", Dniprovskiy naukoviy chasopys publichnoho upravlinnia, psykholohii, prava, vol. 3, pp. 223—230, available at: <https://chasopys-ppp.dp.ua/index.php/chasopys/article/view/245> (Accessed 5 Mar. 2023).
3. Plokhuta, I. (2021), "Development of the system of professional military education according to NATO standards.", Viiskova osvita, vol. 1 (43), available at: <http://znp-vo.nuou.org.ua/article/view/236655/235888> (Accessed 7 Mar. 2023).
4. Hykalo, Yu.V (2020), "Implementation of the national experience of the practical orientation of the Supreme Military Council in the Armed Forces of Ukraine", Public Administration and Local Government, vol. 3 (46), pp. 69—75.
5. Salnikova, O. F. and Artamoshchenko, V. S. (2021), "Theoretical aspects of state management of the military education system", Investytsii: praktyka ta dosvid, vol. 12, available at: http://www.investplan.com.ua/pdf/12_2021/13.pdf (Accessed 7 Mar. 2023).
6. Subbotina, L. (2015), "Study motivation during the job learning (Uchebnaia motyvatsiia pry osvoenii professyi)", Japanese Educational and Scientific Review, vol. 1. (9) (January-June), no. XI, pp. 403—407.
7. Maistrenko, K. M. (2022), "Peculiarities of improving the state personnel policy of the Armed Forces of Ukraine at the current stage of state development", Aktualni pytannia u suchasni nauks, vol. 3 (3), available at: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/download/2852/2865> (Accessed 7 Mar. 2023).

Стаття надійшла до редакції 23.03.2023 р.